

บทที่ 4

วิเคราะห์องค์กรของรัฐในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

การวิเคราะห์สถานการณ์

การพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์เป็นผลมาจากนโยบายเร่งรัดพัฒนาประเทศ ที่รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2505 และในปี พ.ศ. 2507 รัฐบาลได้ประกาศยอมรับให้กิจการภาพยนตร์เป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่ง

ในปี พ.ศ.2510 พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าอนุสรมงคลการ ทรงร่วมกับกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์ก่อตั้งสมาคมผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ไทยและได้เรียกร้องให้รัฐบาล ซึ่งมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อขอการสนับสนุนส่งเสริมการลงทุนในกิจการภาพยนตร์จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

จนถึงปี พ.ศ. 2512 ในสมัย จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลมี นโยบายส่งเสริมให้กิจการอุตสาหกรรมภาพยนตร์พัฒนามีมาตรฐานเทียบเท่ากับสากลยิ่งขึ้น จึงได้ยอมให้สิทธิบัตรการส่งเสริมการลงทุนแก่ผู้สร้างภาพยนตร์ไทย โดยมีข้อเสนอให้ผู้สร้างภาพยนตร์ ไทย ต้องร่วมทุนกันจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด มีเงินทุนอย่างน้อย 5,000,000 บาท และยังคงสร้างภาพยนตร์ในระบบ 35 ม.ม. เสียงในฟิล์มด้วย เหตุนี้ทำให้ภาพยนตร์หันมาใช้ฟิล์มระบบ 35 ม.ม. แทบทั้งหมด

ในสมัยรัฐบาลของ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ให้การสนับสนุนกิจการภาพยนตร์ไทยด้วยมาตรการขึ้นภาษีศุลกากรการนำเข้าภาพยนตร์จากต่างประเทศ ทำให้มีการสร้างภาพยนตร์ไทยมากขึ้น แต่อย่างไรก็ดี สถานการณ์ภาพยนตร์ได้เปลี่ยนแปลงไปซบเซาลงอีก หลังจาก พ.ศ.2524 บริษัทตัวแทนจำหน่ายภาพยนตร์รายใหญ่ของฮอลลีวูดได้ส่งภาพยนตร์เข้ามาฉายในตลาดประเทศไทยเป็นจำนวนมาก หลังจากที่การประท้วงการขึ้นภาษีของรัฐบาลไม่ได้ผล ประกอบกับในช่วงนั้นมีการแข่งขันกันพัฒนากิจการวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย และมีการแพร่ภาพออกไปครอบคลุมทั่วประเทศอีกด้วย

ในช่วง พ.ศ.2530-2537 มีสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย สรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์ทางการเมือง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการภาพยนตร์และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพยนตร์ พยายามเรียกร้องให้รัฐบาลและหน่วยงานเอกชนสนใจให้ความร่วมมือในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างจริงจัง โดยมีการจัดการสัมมนาเรื่อง "สู่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย" เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2531 มีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีขณะนั้น เป็นประธาน ผลการสัมมนามีบทสรุปให้จัดตั้งสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ โดยการรวมตัวของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภาพยนตร์จาก 13 สาขา มีสำนักงานเริ่มแรกอยู่ที่ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้รัฐบาลชุดดังกล่าวยังได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ.2533 และจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ขึ้น มี คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ได้พยายามอาศัยความเป็นนักการเมืองและตำแหน่งหน้าที่ร่วมมือกับคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง นำเสนอกฎหมายภาพยนตร์ใหม่ เพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่เก่าแก่ล้ำสมัย แต่เป็นที่น่าเสียดายที่รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ มีอันต้องล้มเลิกไปเสียก่อน เพราะคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)

2. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเคยรุ่งเรืองเฟื่องฟูในอดีต ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยให้ความสนใจหันมาสร้างภาพยนตร์ 35 ม.ม. เสียงในฟิล์ม มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ความยาวของภาพยนตร์เฉลี่ยประมาณ 2 ชั่วโมง แต่เมื่อมาถึง พ.ศ.2530 ภาพยนตร์หยุดการขยายตัวกลับมีอาการซบเซาลง อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของโลก มีภาวะแย่งชิง อีกทั้งต้องแข่งขันกับการนำเข้าของภาพยนตร์จากต่างประเทศที่มีอัตราเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจการจัดฉายภาพยนตร์เริ่มประสบกับภาวะการขาดทุน ส่วนมากยุบเลิกเปลี่ยนไปประกอบธุรกิจประเภทอื่น หรือแปรสภาพจากโรงภาพยนตร์ชั้น 1 เป็นโรงภาพยนตร์ชั้น 2 โดยการนำเอาภาพยนตร์เก่ามาฉายควบ หรือมีการแปรสภาพของโรงภาพยนตร์เป็นศูนย์การค้าและมีโรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์ขึ้นมา โดยจัดฉายภาพยนตร์ที่นำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก

ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยหลายรายต้องหยุดกิจการลง โดยอ้างว่าสู้กับภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยไม่ไหว เพราะนอกจากมีข้อจำกัดของการลงทุนซึ่งต้องใช้จ่ายเงินลงทุนเป็นจำนวนมากแล้ว เศรษฐกิจโดยภาพรวมของประเทศ ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์ด้วย นั่นคือความสัมพันธ์จากรายได้ของผู้บริโภคลดน้อยลงไป ทำให้การบริโภคสื่อภาพยนตร์ลดน้อยลงไปด้วย เป็นสาเหตุทำให้ภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้นมาเป็นจำนวนหลายเรื่องต้องประสบกับภาวะขาดทุน ถึงแม้ว่าผู้ผลิตภาพยนตร์ไทยสามารถที่ผลิตภาพยนตร์ที่มีคุณภาพออกมาก็ตาม

ดังนั้น ในยุคที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การซื้อขายภาพยนตร์ที่จะนำไปฉายตามโรงภาพยนตร์ก็มีอันต้องหยุดชะงักตามไปด้วย ด้วยความไม่แน่นอนในรายได้ที่จะตามมา สภาวะเศรษฐกิจจึงมีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์โดยตรงเป็นอันมากในขณะนั้น

3. สถานการณ์ทางสังคม คนไทยรู้จักภาพยนตร์มาเป็นเวลานาน บางคนนิยมชมภาพยนตร์ไทย โดยให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องแบบไทยๆ ชมเข้าใจง่าย เนื้อหาสาระไม่สลับซับซ้อน และไม่ต้องคิดมากเหมือนภาพยนตร์ต่างประเทศ อาจเป็นเพราะการสื่อสารระหว่างผู้สร้าง ผู้เขียน ผู้กำกับ การแสดงสามารถดำเนินเรื่องสะท้อนออกมาถึงวิถีคิด ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ฉาก และวิถีการดำเนินชีวิตแบบไทยๆ เป็นต้น

4. สถานการณ์ทางเทคโนโลยี อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเป็นธุรกิจที่ต้องใช้การลงทุนสูง สมัยก่อนภาพยนตร์ไทยถูกมองว่าไม่มีอะไรนอกจากการระเบิดภูเขา เผากระท่อม เวลาจะเปลี่ยนเวลาหรือบรรยากาศก็ใช้เทคนิคการย้อมสี เป็นต้น ปัจจุบันนี้อุตสาหกรรมไทยได้มีความก้าวหน้าไปมาก ด้วยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิ การใช้ภาพเชิงซ้อนเพิ่มสีสันของบรรยากาศของการดำเนินเรื่อง เช่น ฝนตก แดดดอก การเพิ่มแสง เป็นต้น ด้วยเทคนิคของคอมพิวเตอร์กราฟฟิกสามารถที่จะทำให้ผู้ผลิตภาพยนตร์จัดทำรายละเอียดของภาพได้อย่างที่ต้องการ นอกจากนี้เทคนิคการบันทึกเสียง ยังสามารถแยกเสียงได้ออกเป็นหลายช่องทางและบันทึกออกมาเพื่อให้ได้ตรงกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ชม ด้วยเทคโนโลยีในการผลิตภาพยนตร์ที่ได้พัฒนาก้าวหน้าไปเพื่อเสริมคุณภาพของภาพยนตร์ที่ผลิตออกมาให้ดีขึ้นนั้น เป็นสาเหตุทำให้ต้นทุนในการผลิตภาพยนตร์ต้องสูงขึ้นกว่าสมัยก่อนด้วย

จากการภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น ที่ส่งผลต่อการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยดังกล่าวข้างต้นนั้น พบว่าเหตุการณ์ที่ถือว่าเป็นการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างเป็นทางการได้แก่ ในปี พ.ศ. 2533 ในสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย นั้นเอง

คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

ในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลต้องกำหนดให้มีองค์กรที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยมีทิศทางและนโยบายที่

ชัดเจน มิใช่มีหน่วยงานที่ทำงานกันอย่างสลับซับซ้อนโดยขาดการประสานงานทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างมีระบบ

เนื่องจากรัฐบาลพิจารณาเห็นว่าภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง เป็นสื่อแห่งศิลปะที่มีอิทธิพลสูงต่อการรับรู้ของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา การให้ข่าวสาร การบันเทิง-เรียมย์ และการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งที่ตั้งถามในสังคม แต่ภาพยนตร์ยังไม่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลในอดีตเท่าที่ควร จึงมีผลทำให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไม่พัฒนาให้ได้ มาตรฐานสากลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ประชาชนคนไทยส่วนหนึ่งหันไปให้ความสนใจสนับสนุนภาพยนตร์ต่างประเทศ ทำให้ภาพยนตร์ต่างประเทศไหลบ่าเข้ามาอย่างมากมาย นอกจากจะทำให้ประเทศไทยขาดดุลทางการค้าแล้ว ยังเป็นหนทางทำให้เยาวชนไทยเกิดการยอมรับ ชื่นชอบเอาวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่พึงประสงค์เข้าไว้อย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เกิดความเคยชินในค่านิยมที่ผิด เห็นว่าวัฒนธรรมไทยล้าสมัย ในอนาคตอาจจะทำให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรมได้

รัฐบาลชุดดังกล่าว ได้ตระหนักถึงความสำคัญและอิทธิพลของภาพยนตร์ที่มีต่อปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ จึงได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ.2533 ขึ้น

ตามระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญ เรียกว่า "คณะกรรมการ ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย" เรียกโดยย่อว่า "กสภ." ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน และกรรมการอื่น ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินยี่สิบห้าคน ประกอบด้วยกรรมการจากส่วนราชการไม่เกินสิบสามคน ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการภาพยนตร์ไม่เกินเก้าคน ผู้แทนสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกสองคน ให้อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์สองคนเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สำหรับ "คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย" (กสภ.) ที่ได้รับการแต่งตั้งในช่วง พ.ศ. 2533 - 2537 รวม 6 ครั้ง ดังนี้

- (1) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 130/2533 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2533 นายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์) เป็นประธาน
- (2) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 27/2534 ลงวันที่ 21 มกราคม 2534 นายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พลเอกหาญ ลีลาพันธ์) เป็นประธาน

(3) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 130/2534 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2534 นายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายมีชัย วีระไวทยะ) เป็นประธานกรรมการ

(4) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 57/2535 ลงวันที่ 22 เมษายน 2535 นายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) เป็นประธาน

(5) คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 109/2535 ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2535 นายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย วีระไวทยะ) เป็นประธาน

(6) คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 208/2535 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2535 นายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์) เป็นประธาน

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยบ่อยครั้ง เนื่องจากเหตุผลทางการเมือง เมื่อเปลี่ยนผู้นำรัฐบาลในแต่ละครั้งทำให้ต้องมีการแต่งตั้งประธานคณะกรรมการขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางการเมืองในแต่ละสมัย ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

องค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 เป็นองค์กรประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นประธาน

ตั้งแต่เริ่มมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในปี พ.ศ. 2533 นายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการในคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยทุกรัฐบาล แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญแก่คณะกรรมการชุดนี้ การที่มีรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งในแต่ละรัฐบาลกำกับดูแลคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย นับว่าเป็นจุดเด่นที่ช่วยในการผลักดันแผนงานหรือนโยบายที่สำคัญให้นำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการรับทราบปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

2. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธาน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีโดยตรงและเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะต้องสนองงานที่สำนักนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบ และสามารถประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย จึงกำหนดให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3. กรรมการอื่นซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 25 คน

ประกอบด้วยกรรมการจากส่วนราชการไม่เกิน 13 คน ได้แก่

3.1 ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้แทน กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดูแลด้านความมั่นคงและปฏิบัติการควบคุมดูแลพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 ผ่านทางกรมตำรวจ และกำกับดูแลกรมโยธาธิการที่ควบคุมดูแลตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตราย อันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พุทธศักราช 2464 ด้วยอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อการบังคับใช้กฎหมาย ดังกล่าว ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.2 ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้แทน กระทรวงกลาโหมมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ และภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับสงครามทั้งภายในประเทศหรือต่างประเทศส่วนมากจะถูกเฟื่องเลี้ยงว่ากระทบกระเทือนกับความมั่นคงและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในด้านของยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการถ่ายทำภาพยนตร์ ซึ่งอาจเป็นผลต่อความมั่นคงของชาติได้ นอกจากนี้กระทรวงกลาโหมยังสามารถเฝ้าอำนาจประโยชน์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สถานที่และอุปกรณ์เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้ส่วนหนึ่งอีกด้วย ด้วยอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.3 ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาให้เงินสนับสนุน หรืออนุมัติให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำงบประมาณให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย กระทรวงการคลังยังมีหน่วยงานโดยตรงที่มีส่วนในการส่งเสริม

สนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย อาทิ กรมสรรพากรในด้านการจัดเก็บภาษี กรมศุลกากรในด้านการจัดเก็บภาษีอุปกรณ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวก็เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการฯชุดนี้ ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยด้วย

3.4 เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน เพื่อช่วยพิจารณาให้ความคิดเห็นในแง่ปัญหาทางด้านกฎหมาย โดยเฉพาะในด้านการตีความจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่มีอยู่ อาทิ ประเด็นของโรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์ ที่ไม่เคยระบุไว้ในกฎหมายฉบับใดมาก่อน การปรับปรุงพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.5 เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติหรือผู้แทน เพื่อช่วยพิจารณาให้ความคิดเห็นในด้านวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีของชาติ ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและเอกลักษณ์ของคนไทย รวมถึงข้อเสนอแนะที่จะมีผลการสานต่อในงานส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ นอกนั้นยังเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในทางอื่น อาทิ เป็นคณะกรรมการการประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ และการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.6 อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน กรมตำรวจเป็นหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการใช้ระเบียบ กฎหมาย ที่มีผลต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย ขอบเขตความรับผิดชอบของกรมตำรวจที่มีต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ยังรวมถึงการประกาศแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการประกอบการในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ นอกนั้นกรมตำรวจยังเป็นกลไกของรัฐทางหนึ่งในการควบคุม และตรวจสอบการถ่ายทำภาพยนตร์ให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย ในด้านความสงบเรียบร้อยความมั่นคง วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีของชาติ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลโดยตรง ได้แก่ แผนกควบคุมภาพยนตร์ กองทะเบียน กรมตำรวจ ด้วยเหตุนี้ อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.7 อธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้แทน กรมศุลกากร เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงการคลังมีขอบเขตความรับผิดชอบในการพิจารณาให้ความคิดเห็น เรื่องการกำหนดพิกัดศุลกากรการจัดเก็บภาษี หรือการลดภาษีอากรเกี่ยวกับธุรกิจภาพยนตร์ การจัดเก็บภาษีอุปกรณ์นำเข้า

เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อต้นทุนในการผลิตของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย อันเป็นผลไปสู่ความเสี่ยงในการลงทุนของการผลิต โดยเฉพาะในเรื่องของการกำหนดอัตราภาษี ที่จะมีผลต่อการแข่งขันระหว่างภาพยนตร์ไทยที่ผลิตขึ้นในประเทศ และภาพยนตร์ต่างชาติที่นำเข้าจากต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.8 อธิบดีกรมสารนิเทศหรือผู้แทน กรมสารนิเทศ เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงการต่างประเทศ มีขอบเขตความรับผิดชอบในด้านการประสานงาน การขอทราบข้อมูลข่าวสาร การติดต่อ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์ไทยกับต่างประเทศ ผ่านสถานทูตทั้งด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง รวมทั้งหลีกเลี่ยงการสร้าง ความบาดหมางระหว่างประเทศอันเกิดจากสาเหตุของเนื้อหาที่ปรากฏในภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการให้ความสนับสนุนการเปิดตลาดภาพยนตร์ไทยในต่างประเทศ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ อธิบดีกรมสารนิเทศหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.9 อธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้แทน กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลและอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุอันมรดกของชาติ เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยคือเป็นหน่วยงานที่ให้ความคิดเห็นในการตรวจพิจารณาในการถ่ายทำภาพยนตร์ รวมทั้งการออกใบอนุญาตในการถ่ายทำ ต้องไม่ทำลายหรือลบหลู่ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ อันเป็นศิลปะวัฒนธรรมของชาติ ด้วยเหตุนี้ อธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.10 อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือผู้แทน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงอุตสาหกรรม เนื่องมาจากอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเป็นอุตสาหกรรมสาขาหนึ่ง สมควรที่กรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมจะได้พิจารณาให้ความร่วมมือสนับสนุน โดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมและการบริการอุตสาหกรรม ด้วยเหตุนี้ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.11 เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน สภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานที่ให้ข้อเสนอแนะในด้านการให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการฝ่าฝืนต่อความสงบ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติโดยตรง อาทิ ด้านการเมืองกรณีกระทบกระเทือนต่อการปกครองประเทศ การยุยงให้เกิดความไม่สงบทั้งทางตรงและทาง

อ้อม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ เลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.12 ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานที่มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว การให้บริการที่มีผลต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ศิลปะวัฒนธรรมอันดีของชาติ ผ่านทางอุตสาหกรรมภาพยนตร์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.13 คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหรือผู้แทน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับภาพยนตร์ ซึ่งเป็นภาควิชาหนึ่งของคณะนิเทศศาสตร์ และเป็นสถาบันหนึ่งที่ผลิตบุคลากรเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ให้มีความต่อเนื่องไปได้ นอกนั้นในด้านการใช้หลักทางวิชาการเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์แผนงาน และแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหรือผู้แทน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่

3.14 นายกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ สมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นสมาคมที่เกิดจากตัวแทนผู้ประกอบการ 14 สาขาอาชีพ คือ ผู้อำนวยการสร้าง ผู้กำกับ การแสดง ผู้สื่อข่าวบันเทิง ดารานักแสดง ทีมงานสร้าง แล็บ เทคนิค ล้างพิมพ์ฟิล์ม โรงภาพยนตร์ นักพากษ์ บริการจัดจำหน่าย ผู้ผลิต จัดจำหน่ายวีดิทัศน์ และนักวิชาการ ทั้งนี้เพื่อ เป็นความคาดหวังให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทร่วมกับภาครัฐ ในการกำหนดนโยบายอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างแท้จริง

ผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการภาพยนตร์ไม่เกิน 9 คน ผู้ประกอบการวิชาชีพเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์ ได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ประสบการณ์เข้าใจปัญหาทางภาพยนตร์เป็นอย่างดี เป็นผู้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีผลในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์สามารถให้ความรู้ คำแนะนำและข้อวินิจฉัยที่มีปัญหา สำหรับการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นเลขานุการ

ผู้อำนวยการกองผลิตโสตทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นกรรมการผู้ช่วยเลขานุการ

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมภาพยนตร์ กองผลิตโสตทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 ได้กำหนดให้กรมประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่เป็นสำนัก-งานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย และให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยมอบหมาย
2. ศึกษาวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์และจัดทำแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ
3. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์งาน กิจการภาพยนตร์

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดจำนวน 30 คน นั้น จากการสัมภาษณ์นายอรุณ งามดี อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2537 ณ ทำเนียบรัฐบาล พบว่าผู้แทนในแต่ละหน่วยงานราชการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฯ นั้น ส่วนมากเป็นข้าราชการที่ขาดความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมผลิตภาพยนตร์ ส่วนราชการในแต่ละแห่งส่งตัวแทนมาเป็นคณะกรรมการฯ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบเท่านั้น และผู้แทนแต่ละหน่วยงานราชการก็ไม่ได้มาอย่างต่อเนื่อง แล้วแต่ถ้าใครว่างก็ส่งมาประชุมแทน ทำให้การดำเนินการประชุมในแต่ละครั้ง ไม่สามารถมีบทสรุปที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ในอันที่จะส่งผลไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างแท้จริงได้

ส่วนกรรมการที่แต่งตั้งมาจากผู้ประกอบการวิชาชีพเกี่ยวกับภาพยนตร์ ถึงแม้จะเข้าใจปัญหาเป็นอย่างดี แต่ก็ไม่สามารถเสนอข้อคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประชุมได้มากนัก เพราะข้อจำกัดและองค์ประกอบของการประชุมดังกล่าวมีสัดส่วนที่ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือมีตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐที่คอยควบคุมดูแลเข้มงวดเกินไป ทั้งทางด้านความมั่นคง และการจัดเก็บ

ภาษีที่ไม่ได้เป็นการจูงใจให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ สัดส่วนของคณะกรรมการฯ ที่มาจากหน่วยงานของรัฐที่มีมากกว่าผู้ประกอบการ มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ของผู้ประกอบการภาพยนตร์มักจะถูกคัดค้านมากกว่าการสนับสนุน เพราะรัฐบาลต้องการที่จะควบคุม และสร้างเงื่อนไขมากกว่าการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยสามารถอยู่รอดได้ อาทิ การจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย การปรับปรุงพระราชบัญญัติภาพยนตร์แห่งชาติ พ.ศ.2473 เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อมีการจัดการประชุมในแต่ละครั้งจึงมีเรื่องที่ต้องแสดงความคิดเห็นน้อย หรือถ้าหากมีก็มักจะเป็นความคิดเห็นที่แคบ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ผลการประชุมส่วนใหญ่ได้มาจากการแสดงความคิดเห็นของกรรมการเพียงไม่กี่คน และกรรมการส่วนใหญ่ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือมีมติที่จะผลักดันหรือส่งเสริมให้มีการนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยได้

อนึ่ง คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย มีหน้าที่กำกับ ดูแลนโยบายและแผนหลักในการพัฒนาส่งเสริม มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่เกิดขึ้น ทางฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ เป็นคณะทำงานซึ่งในความเป็นจริงนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกรมประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เป็นเพียงองค์กรกลางประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ กองผลิตโสตทัศนูปกรณ์ มีบุคลากรที่รับผิดชอบเพียง 5 อัตรา นับว่าไม่เป็นการเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรองรับนโยบายและภารกิจที่กำหนดไว้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 ได้

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเป็นองค์กรของรัฐบาล มีนโยบายในการให้ความสนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยอย่างจริงจังและให้เกิดความต่อเนื่อง จึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 และตามปรากฏในเอกสารการประชุมช่วงปี พ.ศ.2533-2537 ได้ดำเนินการ ดังนี้

(1) เสนอนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์ และการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยต่อคณะรัฐมนตรี

ในการพิจารณาและเสนอนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์ และการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยต่อคณะรัฐมนตรี ของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์ เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์ที่จัดรวมขึ้นมีความสมบูรณ์ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นที่ยอมรับทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในช่วง พ.ศ. 2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ในอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้

เนื่องจากเหตุผลทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย ส่งผลให้การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายต้องล่าช้า ขาดความต่อเนื่อง ต้องมีการริเริ่มเรื่องใหม่เสมอ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยจึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้

(2) พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบาย และแผนหลักซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบาย และแผนหลักซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้วนั้น ในช่วง พ.ศ. 2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ในอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ เนื่องจากเหตุผลทางการเมืองเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเช่นเดียวกับข้อ 1

(3) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของเอกชนในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์

ในการประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยนั้น ในช่วง พ.ศ. 2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยได้ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ตามข้อ 3 หลายประการ อาทิ

- ขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในการเปิดให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยอยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริม และทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ตอบสนองนโยบายนี้แล้ว

- ขอความร่วมมือสนับสนุนไปยังกระทรวงการคลังในการพิจารณาลดภาษีอุปกรณ์การถ่ายทำภาพยนตร์นำเข้ามาใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์ และกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ได้ตอบสนองนโยบายดังกล่าวในการลดอัตราภาษีศุลกากรการนำเข้าได้หลายรายการ

- ประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศส่งภาพยนตร์ที่ชนะการประกวดภาพยนตร์แห่งชาติไปร่วมงานสัปดาห์ภาพยนตร์อาเซียน โครงการจัดส่งภาพยนตร์ไทยไปร่วมประกวดและโชว์ต่างประเทศ รวมทั้งการจัดส่งภาพยนตร์ไทยไปจัดฉายในประเทศเวียดนาม เขมร และลาว
- การประสานงานกับสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติในการพิจารณาภาพยนตร์ไทยไปฉายและจัดนิทรรศการในต่างประเทศ
- การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และเอกชนในการสนับสนุนการประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ
- ขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการปิดโรงมหรสพ มินิเธียเตอร์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พุทธศักราช 2464 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

(4) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลัก และแนวปฏิบัติตาม (1) และ (2)

ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย และแผนหลักและแนวทางปฏิบัติตาม (1) และ (2) นั้น ในช่วง พ.ศ. 2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ยังไม่มีการดำเนินการใด ๆ ในอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อ 4 เนื่องจากเหตุผลการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเช่นเดียวกับข้อ 1

(5) สนับสนุนและช่วยเหลือกิจการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของเอกชน เกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์

ในการสนับสนุนและช่วยเหลือกิจการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์ ในช่วง พ.ศ. 2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยได้ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ตามข้อ 5 หลายประการ อาทิ

- สนับสนุนภาพยนตร์ไทยไปเผยแพร่ในต่างประเทศ เช่น งานมหกรรมภาพยนตร์นานาชาติทั่วโลก งานมหกรรมภาพยนตร์เอเชียแปซิฟิก และงานที่ต่างประเทศได้เชิญประเทศไทยเข้าร่วม
- ช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณค่าจัดทำ Sub-title ค่าออกรายการทางสถานีโทรทัศน์ให้แก่ภาพยนตร์ไทยที่ไปร่วมงานประกวดในต่างประเทศ
- สนับสนุนให้ส่วนราชการอนุญาตให้ใช้สถานที่และอุปกรณ์ในการถ่ายทำภาพยนตร์

- สนับสนุนการพิจารณากำหนดแนวนโยบายในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ที่กระทรวงมหาดไทยกำกับดูแล

(6) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์

ในการเสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์นั้น ในช่วง พ.ศ.2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ในอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อ 6 เนื่องจากเหตุผลการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเช่นเดียวกับข้อ 1

(7) สอดส่องการดำเนินการถ่ายทำภาพยนตร์ของชาวต่างประเทศในประเทศไทย

คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยส่งเสริมและสนับสนุน ในการดูแลการดำเนินการถ่ายทำภาพยนตร์ของชาวต่างประเทศในประเทศไทย ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้ออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยว่าด้วย การขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ของชาวต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2533 ขึ้น โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาคำขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย (อพท.) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนคณะกรรมการฯ ตามระเบียบที่กำหนดขึ้นมา ซึ่งในการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ถ่ายทำภาพยนตร์ของชาวต่างประเทศในประเทศไทยนั้น ในแต่ละปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าปีละ 250 เรื่อง อันหมายถึงภาษีและรายได้ของรัฐบาลที่สามารถจัดเก็บได้เป็นจำนวนมากด้วย

(8) พิจารณาเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์ตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย

ในช่วง พ.ศ. 2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ได้มีการพิจารณาเพียงเรื่องเดียวคือพิจารณาร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ... ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณา โดยคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการขึ้นมาพิจารณา

นอกจาก คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยจะมีอำนาจและหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 ข้อ 8 แล้ว ยังกำหนด ข้อ 9 ให้ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย มีอำนาจแต่งตั้งคณะ

อนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยมอบหมาย ซึ่งในช่วงปี พ.ศ.2533-2537 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คือ

- คณะอนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ....
- คณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำโครงการปรับปรุงงานฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย
- คณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำร่างโครงการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย
- คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับโรงภาพยนตร์มิเนียเตอร์
- คณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำร่างโครงการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์
- คณะอนุกรรมการอำนวยการจัดงานประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ (ประจำปี)
- คณะอนุกรรมการจัดงานประกวดภาพยนตร์แห่งชาติและงานสัปดาห์ภาพยนตร์ไทย (ประจำปี)
- คณะอนุกรรมการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ไทยรอบแรก (ประจำปี)
- คณะอนุกรรมการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ไทยรอบสุดท้าย (ประจำปี)
- คณะอนุกรรมการพิจารณาคำขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย (อ.พ.ภ.)
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทยกับต่างประเทศด้านภาพยนตร์

ในการพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 พบว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ยังไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะเหตุผลทางการเมือง เนื่องจากเงื่อนไขที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ชุดนี้ เมื่อรัฐบาลล้มคณะกรรมการฯ ก็ต้องหมดสภาพลงไปด้วย เมื่อมีรัฐบาลใหม่นายกรัฐมนตรีคนใหม่ก็จะประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นมาใหม่

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประธานคณะกรรมการฯ ที่ได้รับมอบหมายมักจะไม่มีความรู้และขาดประสบการณ์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย บางท่านแสดงความเบื่อไม่ยอมรับงานดูแลอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย บางท่านเป็นประธานคณะกรรมการฯ แต่ไม่เคยเรียก

ประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์เลย ทำให้เกิดภาพลักษณ์ว่ารัฐบาลไม่ได้ให้ความสนใจส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างจริงจัง

ดังนั้น คณะกรรมการฯ แทนที่จะใช้อำนาจอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ กลับกลายเป็นว่า ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มาจากฝ่ายเลขานุการ ผลงานของคณะกรรมการฯ ที่ปรากฏออกมาอย่างเด่นชัด และดำเนินการเป็นประจำได้แก่ การพิจารณาอนุญาตให้ชาวต่างประเทศเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศและการจัดประกวดภาพยนตร์แห่งชาติเท่านั้น ส่วนคณะอนุกรรมการอื่น ที่แต่งตั้งขึ้นมามักเป็นเรื่องราวที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาเป็นส่วนมาก เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นมักเป็นปัญหาใหญ่ที่ไม่สามารถพิจารณาให้เสร็จได้ในรัฐบาลหนึ่งๆ นั่นเอง

จากการรวบรวมข้อมูลและผู้วิจัยเข้าร่วมประชุม ได้รวบรวมและวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายในและภายนอกของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย และจากการสัมภาษณ์ นายอรุณ งามดี อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2537 พบดังนี้

ปัจจัยภายใน ได้แก่ S และ W

1. จุดแข็งหรือจุดเด่นขององค์กร (Strengths หรือ S)

จุดแข็งหรือจุดเด่นของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย คือ

1.1 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือ ศรัทธาแก่บุคคลในวงการภาพยนตร์และบุคคลทั่วไป เพราะเป็นองค์กรที่แต่งตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้ประธานดูแลรับผิดชอบและมีกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการของ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

1.2 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เป็นองค์กรที่สามารถประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์เช่น ประสานงานขอความร่วมมือจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยอยู่ในเครือข่ายได้รับการส่งเสริม ประสานงานกับกรมศิลปากร กระทรวงการคลัง เพื่อลดอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ประสาน

งานกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อจัดส่งภาพยนตร์ที่ชนะการประกวดไปเผยแพร่และประกวดในต่างประเทศประสานงานกับหน่วยราชการของรัฐและเอกชนจัดประกวดภาพยนตร์แห่งชาติเป็นต้น

1.3 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เป็นองค์กรที่สนับสนุนและช่วยเหลือกิจการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์ เช่น สนับสนุนภาพยนตร์ไทยไปเผยแพร่และประกวดในต่างประเทศ

1.4 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย มีอำนาจและหน้าที่อย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยมอบหมาย

1.5 สอดส่องการดำเนินการถ่ายทำภาพยนตร์ของชาวต่างประเทศในประเทศไทย เฉลี่ยปีละไม่น้อยกว่า 250 เรื่อง ทำให้รัฐมีภาษีรายได้ประมาณปีละ 500 ล้านบาท

1.6 ผลงานดีเด่นของ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย คือสนับสนุนให้มีการจัดประกวดภาพยนตร์แห่งชาติต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน เป็นผลงานเกิดจากความร่วมมือของรัฐและวงการภาพยนตร์ ทำให้เป็นศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจของวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์

1.7 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ได้รับความสะดวกที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 ระบุให้ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

2. จุดอ่อนหรือจุดด้อย (Weakness หรือ W)

จุดอ่อนหรือจุดด้อย หมายถึง อุปสรรคหรือปัญหาภายในของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย คือ

2.1 นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ดังนั้นหากรัฐบาลล้ม คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ต้องหมดสภาพตามไปด้วย เมื่อมีรัฐบาลใหม่ นายกรัฐมนตรีก็จะประกาศแต่งตั้ง คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ใหม่ และตามความเป็นจริงแล้วมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย ด้วยเหตุนี้ช่วง พ.ศ

. 2533 - 2537 เพียง 4 ปี จึงมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ถึง 6 ครั้ง ทำให้การดำเนินงานมีจุดอ่อนมากมาย

2.2 ประธาน คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ต้องเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นนักการเมือง ส่วนมากมักขาดความรู้ ประสบการณ์ และมักไม่ชอบดูแลงานภาพยนตร์ไทยทำให้ขาดประชุม หรือไม่ให้ความสำคัญกับ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ตามระเบียบที่กำหนดไว้ ดังนั้นประธานบางท่านจึงละเลยการประชุม คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เท่าที่ควร

2.3 คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนของส่วนราชการ มักได้รับการแต่งตั้งจากส่วนราชการที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง

2.4 คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนของส่วนราชการมักขาดความรู้ ประสบการณ์ มักขาดประชุมเพราะเหตุดังกล่าว และเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องโดยตรง ดูตารางที่ 7 แสดงการเข้าประชุม คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ.2537

2.5 หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นกรรมการส่วนมาก มักส่งผู้แทนเข้าประชุมเป็นเพียงแต่องค์กรประกอบ หรือเข้าประชุมโดยมิได้เสนอข้อคิดเห็นใด ๆ ดังนั้น การประชุมจึงมักตามเสียงส่วนน้อย

2.6 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย มักไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะการเสนอนโยบายและแผนหลัก หรือกำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เพราะเหตุผลการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

2.7 กรมประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ไม่สามารถรองรับงานตามอำนาจหน้าที่ได้ หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นเพียงฝ่ายหนึ่งซึ่งมีเจ้าหน้าที่เพียง 5 คนเท่านั้น

2.8 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย และสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ไม่สามารถตั้งงบประมาณสนับสนุนกิจการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้

2.9 การประสานงานขอความร่วมมือจากส่วนราชการและเอกชน บางครั้งได้รับการปฏิเสธ

จุดอ่อนหรือจุดด้อย (Weakness หรือ W) ภายในองค์กร นอกจากกล่าวถึงข้างบนจากการให้สัมภาษณ์ของนายอรุณ งามดี กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังสามารถศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการได้ส่วนหนึ่งจากตารางแสดงสถิติการเข้าประชุม คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ.2537 ดังนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงการเข้าประชุมคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ.2537

	คณะกรรมการส่งเสริม อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย	1/2537			2/2537			3/2537			4/2537			5/2537		
		12 มกราคม 2537			28 กุมภาพันธ์ 2537			16 มิถุนายน 2537			3 สิงหาคม 2537			27 ตุลาคม 2537		
		มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน
1.	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์)	√			√			√			√			√		
2.	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน			√			√			√			√			√
3.	ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน			√			√			√			√			√
4.	ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน			√			√			√			√			√
5.	ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน			√			√			√			√			√
6.	เลขาธิการสำนักงานกฤษฎีกา หรือผู้แทน		√			√			√			√			√	
7.	เลขาธิการคณะกรรมการ- วัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน		√			√			√			√			√	
8.	อธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้แทน			√		√			√		√		√		√	
9.	อธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้แทน			√		√			√		√		√		√	
10.	อธิบดีกรมสารนิเทศ หรือผู้แทน			√		√			√		√		√		√	
11.	อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน			√		√		√			√		√		√	
12.	อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม หรือผู้แทน	√			√			√			√		√			√

	คณะกรรมการส่งเสริม อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย	1/2537			2/2537			3/2537			4/2537			5/2537		
		12 มกราคม 2537			28 กุมภาพันธ์ 2537			16 มิถุนายน 2537			3 สิงหาคม 2537			27 ตุลาคม 2537		
		มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน
13.	เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่ง- ชาติ หรือผู้แทน			√			√			√			√			√
14.	ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน			√			√		√			√			√	
15.	คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลง- กรณ์มหาวิทยาลัย หรือผู้แทน	√			√			√				√			√	
16.	นายกสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงแห่ง ประเทศไทย หรือผู้แทน			√		√			√			√			√	
17.	นายกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์ แห่งชาติ หรือผู้แทน	√			√			√			√			√		
18.	ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร		√		√				√		√			√		
19.	หม่อมเจ้าชาติรีเฉลิม ยุคล	√			√			√			√			√		
20.	นายมานพ เดชอุดม	√			√			√			√			√		
21.	นายสันต์ เปสตันยี		√			√		√			√			√		
22.	นายสมบูรณ์สุข นิยมศิริ		√			√		√			√			√		
23.	นายบุญเลิศ เศรษฐถมงคล	√			√			√			√			√		
24.	นายชัยวัฒน์ ทวีวงศ์แสงทอง		√		√			√			√			√		

	คณะกรรมการส่งเสริม อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย	1/2537			2/2537			3/2537			4/2537			5/2537		
		12 มกราคม 2537			28 กุมภาพันธ์ 2537			16 มิถุนายน 2537			3 สิงหาคม 2537			27 ตุลาคม 2537		
		มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน	มา	ไม่มา	แทน
25.	นายทวีชัย โรจนะโชติกุล	√				√			√			√			√	
26.	นายสมเกียรติ อ่อนวิมล		√			√			√			√			√	
27.	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	√			√			√			√			√		
28.	ผู้อำนวยการกองผลิตสไลด์ทัศนูป- กรณ์ กรมประชาสัมพันธ์	√			√			√			√			√		
29.	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ กองผลิตสไลด์ทัศนูป- กรณ์ กรมประชาสัมพันธ์	√			√			√			√			√		
	รวม	10	8	11	11	9	9	11	8	10	9	9	11	9	11	9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 6 สรุปได้ดังนี้

1. ประธานให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เพราะประธานเป็นผู้กำหนดนัดวันประชุม
2. หัวหน้าส่วนราชการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการทั้ง 13 ราย มีเพียงคณะบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายเดียวที่เข้าประชุมด้วยตนเอง นอกนั้นได้มอบหมายให้ผู้แทนเข้าร่วมประชุมแทนทั้งหมด และมีหลายหน่วยงานที่เปลี่ยนตัวผู้แทนมาเข้าร่วมประชุมโดยมิได้ระบุตัวผู้แทนถาวร
3. เอกชนที่เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ คือ นายกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ และผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอีก 2 ราย คือ นายมานพ เดชอุดม และนายบุญเลิศ เศรษฐมงคล ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมเลย คือ นายสมเกียรติ อ่อนวิมล
4. คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยทั้งหมดเข้าร่วมประชุมเป็นอัตราส่วนดังนี้ เฉลี่ยขาดประชุม 31.04 เปอร์เซ็นต์ เฉลี่ยมาเข้าร่วมประชุม 68.96 เปอร์เซ็นต์ ในกลุ่มผู้มาเข้าร่วมประชุมนี้เป็นผู้แทนเสียครึ่งหนึ่งคือ 34.48 เปอร์เซ็นต์ และในกลุ่มผู้แทนดังกล่าวมีเพียง 13.79 เปอร์เซ็นต์ มาเข้าร่วมประชุมเป็นประจำโดยไม่ขาดประชุม

ปัจจัยภายนอกได้แก่ O และ T

3. โอกาส (Opportunities หรือ O)

โอกาส หมายถึง สถานการณ์ภายนอกที่เกื้อหนุนความเป็นไปได้ขององค์กรคือช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์ ประธานคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2537 ณ ทำเนียบรัฐบาล พบว่า

3.1 การปรับปรุงพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473

จากรายงานการประชุม คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ระหว่าง พ.ศ. 2533 - 2537 มีการพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 เพราะเห็นว่าเครื่องมือกลไกของรัฐซึ่งล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับการบังคับใช้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ การควบคุมภาพยนตร์ การตรวจภาพยนตร์ ตลอดจนกิจการอื่น ๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์จึงจำเป็นต้องปรับปรุง

โดยนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 คณะกรรมการดังกล่าวได้นำร่างเสนอนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) ท่านได้พิจารณาร่างนั้นแล้ว มีบัญชาให้นำร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าวผ่านการเห็นชอบของ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เสียก่อน คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ไทย จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ เพื่อทบทวนและตรวจสอบความถูกต้อง อีกครั้งหนึ่งก่อนนำเสนอ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย และนำเสนอ นายกรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปอีกครั้งหนึ่ง คาดว่าถ้าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรและ ประกาศใช้จะทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยดีขึ้น

3.2 การเสนอขอจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริม อุตสาหกรรมไทย พ.ศ. 2533 ข้อ 10 ให้กรมประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ไทย ที่มีอำนาจและหน้าที่มากมายและยังต้องรองรับงานของคณะกรรมการส่งเสริม อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยอีกด้วย แต่งานดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายส่งเสริมภาพ-ยนตร์ กองผลิตโสตทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพียง 5 คน ไม่สามารถรับภาระต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ไทย จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำโครงการปรับปรุงงานฝ่ายเลขานุการคณะ กรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย โดยให้พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างให้เป็นไปใน ลักษณะของ "สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์" สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาความเป็นไปได้และเหตุผลความจำเป็น เพื่อนำเสนอคณะ กรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาต่อไป

3.3 การเสนอขอจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พิจารณาเห็นว่าปัจจุบันกิจการอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ไทยอยู่ในสภาวะที่ขาดทุนจึงเป็นผลทำให้ผู้ที่เข้ามาลงทุนในด้านนี้ลดลงเป็น จำนวนมาก คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ พิจารณาทำร่างโครงการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ขึ้น คณะ อนุกรรมการดังกล่าวได้จัดร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งกองทุนภายในวงเงิน 1,000 ล้านบาท ขณะนี้ อยู่ในระหว่างดำเนินการนัดพบปะปรึกษาและชี้แจงให้ผู้บริหารระดับสูง อาทิ ระดับรัฐมนตรีปลัด

กระทรวงการคลัง เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คาดว่าจะเสนอโครงการจัดงบประมาณในระยะเริ่มแรกในปีงบประมาณ 2538 ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นเงินทุนเริ่มแรกจำนวน 100 ล้านบาท

3.4 การช่วยเหลืออุตสาหกรรมภาพยนตร์ อันเนื่องจากการลดอัตราอากรฟิล์มภาพยนตร์ต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. 2536 คณะรัฐมนตรีประชุมมีมติให้ลดอัตราอากรฟิล์มภาพยนตร์ต่างประเทศที่มีความกว้าง 35 มิลลิเมตรขึ้นไปที่เข้าฉายในประเทศไทย จากอัตราอากร 30 บาท ต่อเมตร ให้เหลือ 10 บาทต่อเมตร และอาจจะลดต่อไปให้เหลือ 5 บาทต่อเมตร หากมีข้อแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมจากสหรัฐอเมริกา การลดอัตราภาษีดังกล่าวจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะภาพยนตร์ต่างประเทศจะเข้ามาแย่งตลาดภาพยนตร์ไทย และอาจส่งผลกระทบต่อศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของไทย อันเนื่องมาจากการถูกกลืนวัฒนธรรมโดยวัฒนธรรมต่างชาติที่ถูกถ่ายทอดมาจากภาพยนตร์ของประเทศนำเข้าได้ สมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ จึงเสนอ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ให้พิจารณาเสนอรัฐบาลให้ลดเฉพาะประเทศคู่ค้าสำคัญที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้าเท่านั้น และที่สำคัญควรมีมาตรการกำหนดโควตานำเข้าภาพยนตร์จากต่างประเทศ ให้เหมาะสมกับจำนวนโรงที่มีอยู่ในประเทศไทย ขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาของ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

4. ข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม (Threats)

ข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งเสริมพัฒนาภาพยนตร์ไทยซึ่งได้จากวิเคราะห์ข้อมูล และสัมภาษณ์นายไพจิตร สุกวารี นายกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ในฐานะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พบว่า

4.1 ผลกระทบจากการลดอัตราอากรฟิล์มภาพยนตร์ต่างประเทศ

การส่งเสริมและพัฒนาภาพยนตร์ไทยมีปัญหา สืบเนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากรโดยเฉพาะการลดค่าภาษีอากรฟิล์มนำเข้าจากเมตรละ 30 บาท เหลือเพียง 10 บาท ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาโรงภาพยนตร์ซึ่งมีภาพยนตร์ต่างประเทศจัดฉายอยู่เป็นจำนวนมากกว่าภาพยนตร์ไทย และคาดว่าจะนำเข้าอีก

จำนวนมากมาย นอกจากจะส่งผลกระทบต่อประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย อันเนื่องมาจากการถูกกลืนวัฒนธรรมจากต่างชาติแล้ว ยังทำให้

(1) ผู้ประกอบการสร้างภาพยนตร์ไทยแล้วหาโรงฉายไม่ได้ เพราะภาพยนตร์ เพราะภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามามาก

(2) ถ้าหากทางโรงภาพยนตร์รับภาพยนตร์ไทย ฉายตามโรง จะมีผลกระทบต่อรายได้ของเจ้าของโรงภาพยนตร์ เนื่องจากความนิยมของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย และเจ้าของโรงส่วนมากเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้นำเข้าภาพยนตร์ต่างประเทศ

(3) หน่วยงานของรัฐไม่มีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลออกกฎระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์โดยตรงอย่างชัดเจน

(4) ผลกระทบดังกล่าวถ้าหากแก้ไขอาจจะเป็นปัญหาต่อข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT)

(5) ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบังคับให้โรงภาพยนตร์ฉายภาพยนตร์ไทยเป็นอัตราส่วนเกินภาพยนตร์ต่างประเทศ

4.2 กฎหมายควบคุมโรงภาพยนตร์เป็นอุปสรรคต่อโรงภาพยนตร์มิเนเซียเตอร์

โดยทั่วไป กิจการภาพยนตร์จะเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลัก 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ พุทธศักราช 2464 พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 และ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พุทธศักราช 2522 แต่โดยสภาพภายในปัจจุบัน เนื่องจากโรงมหรสพ ซึ่งรวมทั้งโรงภาพยนตร์และโรงละครด้วย เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ดังนั้น ก่อนดำเนินการก่อสร้างจะต้องขออนุญาตก่อน และเมื่อได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างได้แล้วจึงจะลงมือดำเนินการก่อสร้างได้ การก่อสร้างดังกล่าว จะต้องเป็นไปโดยถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาต และตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายควบคุมอาคารด้วย เมื่อได้ก่อสร้างเสร็จแล้ว อาคารนั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งจะออกไปรับรองให้มีการใช้อาคารนั้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากอาคารประเภทควบคุมการใช้เป็นอาคารที่ทางราชการต้องการให้มีมาตรฐานความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัยเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ในระหว่างที่ใช้อาคารดังกล่าวเป็นโรงมหรสพ เจ้าของหรือผู้ครอบครองยังมีภาระและหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องดูแลรักษาซ่อมแซมอาคารดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และมีให้เกิดภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิตและทรัพย์สินอีกด้วย

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพคำนึงถึงภัยอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดในโรงมหรสพ ทั้งอัคคีภัย ความปลอดภัย การระเบิดของเครื่องจักรกลหรือเหตุถูก

เงินอื่นๆ กฎหมายดังกล่าวจึงได้กำหนดลักษณะของการสร้างและใช้อาคารเป็นโรงแรมหรือที่พักเป็นการเฉพาะ เช่น ทางเดิน ประตู ใช้ออก จำนวนที่หนึ่ง บ้านใต้ ทางเดินภายในโรงแรม ลักษณะของห้องฉายภาพยนตร์ เครื่องไฟฟ้า เป็นต้น ดังนั้นอาคารที่จะใช้เพื่อฉายภาพยนตร์นอกจากจะต้องมีการขออนุญาตก่อนสร้างอาคารและใช้อาคารดังกล่าว เป็นโรงแรมหรือที่พักตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพด้วย

แต่ในขณะนี้โรงภาพยนตร์มาตรฐานหลายแห่งได้ยุบเลิกกิจการถูกทุบทิ้ง เจ้าของโรงหนังหรือนายทุนมักหันไปสร้างเป็นศูนย์การค้าเป็นส่วนมาก และบรรดาศูนย์การค้าที่จัดสร้างขึ้นใหม่มักนิยมสร้างโรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์ขนาดบรรจุผู้ชมระหว่าง 50-200 ที่นั่ง ตั้งอยู่ในศูนย์การค้าด้วย ดังนั้น โรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์ ดังกล่าวจึงมีปัญหาเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของโรงภาพยนตร์หรือจำนวนที่นั่งของผู้เข้าชมและปัญหาอื่นๆ เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจภาพยนตร์ทั้งผู้ชมมักนิยมเข้าไปอุดหนุนโรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์ ทำให้เจ้าของโรงไม่สามารถจะจัดฉายส่งเสริมเผยแพร่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้ ถ้าหากมีการฝ่าฝืนโดยจัดฉายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์ก็จะถูกปรับและถูกสั่งให้ปิดกิจการ เพราะโรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์ส่วนมากสร้างขึ้นโดยไม่ได้ขนาด และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกมักไม่เป็นไปตามกฎหมายซึ่งถือว่าต้องเป็นประเภทอาคารพิเศษ ผู้ประกอบการมักมองว่ากฎหมายดังกล่าวนี้ล้าสมัย ไม่เอื้อต่อสภาพของสังคมในปัจจุบัน ทำให้เป็นข้อจำกัดหรือกีดกันผลประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาภาพยนตร์ไทยอย่างยิ่งประการหนึ่ง

4.3 ความเจริญก้าวหน้าทางโทรทัศน์เป็นคู่แข่งของภาพยนตร์ไทย

ปัจจุบันการส่งเสริมพัฒนาภาพยนตร์ไทยมีปัญหาอยู่รอบด้าน แต่ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือความเจริญก้าวหน้าทางโทรทัศน์มากเท่าไร ก็ยิ่งสร้างปัญหาการเป็นคู่แข่งควบคู่กันไปกับการส่งเสริมพัฒนาภาพยนตร์ไทยมากเท่านั้น เพราะการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่เผยแพร่ภาพได้ครอบคลุมทั่วประเทศนั้นหมายถึงการแพร่กระจายแบบช่วงชิงตลาดธุรกิจภาพยนตร์อย่างหนักโรงภาพยนตร์ที่ยิ่งใหญ่มีชื่อเสียงในอดีตถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นศูนย์การค้า หรือไม่โรงภาพยนตร์ที่ยังยืนหยัดอยู่ได้ก็มักจะสนับสนุนเฉพาะภาพยนตร์ต่างประเทศเพื่อการอยู่รอดเสียเป็นส่วนมาก ดังนั้นเวลานี้ภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาตีตลาดทั้งในรูปภาพยนตร์ที่ฉายตามโรง และภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ซึ่งสามารถดึงดูดผู้ชม จนผู้ประกอบการภาพยนตร์ถึงแม้บางคนจะพยายามมองคูปัญหาการช่วงชิงตลาดของโทรทัศน์จะดีในแง่การแข่งขัน การเพิ่มคุณภาพภาพยนตร์ไทย แต่ บุชบา ปรีชานนท์ จากกลุ่มไฟว์สตาร์ ให้ทัศนะว่า "โดยความเป็นจริงแล้ว ภาพยนตร์ไทยไม่ได้ถูกภาพยนตร์ต่างประเทศตีเพียงด้านเดียว แต่โทรทัศน์ก็ตีอย่างยับเยินเลย" ความได้เปรียบของโทรทัศน์มีมากกว่าธุรกิจภาพยนตร์ เพราะโทรทัศน์มีรายการละครภาพยนตร์โทรทัศน์ ซึ่งสามารถบริการโดยโดยตรง

ไปถึงในบ้านในสถานที่อื่นๆ ที่มีเครื่องรับโดยไม่ต้องเสียเงิน เสียเวลา ส่วนภาพยนตร์นั้นผู้ชมต้องเสียเงินและเสียเวลา ไม่สะดวกเหมือนการชมทางโทรทัศน์ และปัญหาที่ภาพยนตร์ถูกคุมคามมากที่สุดอีกประการหนึ่งคือบุคคลากรเกี่ยวกับภาพยนตร์ เช่น ผู้กำกับ ผู้เขียนบทและดาราระจะหันไปสนใจผลิตรายการโทรทัศน์ เป็นธุรกิจที่มีรายได้ดีกว่ามากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้ที่ทำธุรกิจอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยจึงมีความเสี่ยงกับการขาดทุนและปัญหานานาประการ ในขณะที่โทรทัศน์เฟื่องฟูอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันต่อมวลมนุษย์ ไม่เป็นมูลเหตุจูงใจประพฤติเป็นตัวอย่างและการกระทำผิดต่อกฎหมายบ้านเมืองย่อมทำได้

เปรียบเทียบการดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน เกาหลี และไทย

ภาพยนตร์เป็นศิลปะที่สำคัญแขนงหนึ่ง ที่ผสมผสานไว้ด้วยศิลปกรรมแขนงต่างๆ เช่น จิตรกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ วรรณคดี การแสดงและการประพันธ์ นอกจากนั้น ภาพยนตร์ยังเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ และเงินทุนหมุนเวียนจำนวนมหาศาล

ดังนั้นในแต่ละประเทศไม่ว่าประเทศพัฒนาหรือประเทศกำลังพัฒนาล้วนมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์มากบ้างน้อยบ้าง สุดแล้วแต่ผู้นำประเทศและผู้เกี่ยวข้องจะเห็นความสำคัญมากน้อยเพียงใด สำหรับประเทศไทยรู้จักและคุ้นเคยกับภาพยนตร์มานาน แต่ในอดีตรัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์เท่าที่ควร จนกระทั่งพ.ศ. 2533 รัฐบาลจึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยขึ้น รับผิดชอบดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ดังนั้น ศึกษาดูว่าบางประเทศดำเนินการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ก้าวหน้าเพียงใด และรัฐมีบทบาทในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์เพียงใด จึงจัดเปรียบเทียบการดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน เกาหลีและไทย ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบการดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ประเทศฝรั่งเศส, ประเทศเยอรมัน, ประเทศเกาหลี และประเทศไทย

	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน ^๖	ประเทศเกาหลี	ประเทศไทย
สำนักงานภาพยนตร์แห่งชาติ	มีศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐ ที่ดำเนินการรับผิดชอบดูแลช่วยเหลือสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาภาพยนตร์ ในลักษณะการช่วยอำนวยความสะดวกหรือดำเนินการตามคำแนะนำ และมติของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ	มีสำนักงานช่วยเหลือภาพยนตร์หัวหน้าสำนักงาน ได้รับการแต่งตั้งโดย สภาผู้บริหารให้มีหน้าที่ดูแล	มีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกาหลี ดำเนินการเป็นเอกเทศ	มีเพียงฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในกองผลิตโสตทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ มีข้าราชการปฏิบัติงานเพียง ๕ คน และมีฐานะเป็นเพียงฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ซึ่งเป็นงานในระดับนโยบายของรัฐบาล
หน่วยงานควบคุมดูแล	ศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติของฝรั่งเศส เป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงวัฒนธรรม	สำนักงานช่วยเหลือสนับสนุนภาพยนตร์เป็นสถาบันราชการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเศรษฐกิจเยอรมัน	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมอุตสาหกรรมผู้ดูแล	ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ รับผิดชอบเพียงสนองงานในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน	ประเทศเกาหลี	ประเทศไทย
กฎหมาย	พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ	พระราชบัญญัติว่าด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนงานภาพยนตร์เป็นเครื่องมือของรัฐเกี่ยวกับการประเมินและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์เยอรมันอย่างจริงจัง "เป็นการยกระดับคุณภาพภาพยนตร์เยอรมันอย่างกว้างขวาง บนหลักเกณฑ์อิสระเสรี และเพื่อเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างแท้จริง" มีนโยบายของรัฐที่จัดสรรงบประมาณให้การช่วยเหลือสนับสนุนภาพยนตร์เยอรมัน	รัฐบาลเกาหลี ได้ ออกกฎหมายยกเว้นภาษีภาพยนตร์ในประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างจริงจังมีการประกาศโครงการผลิตภาพยนตร์ มีการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจส่งเสริมภาพยนตร์เกาหลีเพื่อช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์	เสมอส่งผลให้การดำเนินงานส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายล่าช้าขาดความต่อเนื่อง ขาดสำนักงานรองรับภารกิจต่างๆ ตามระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. ๒๕๓๓
การส่งเสริมสนับสนุน	ภาพยนตร์แห่งชาติคัดเลือกเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมพิจารณา	ตะวันตกอย่างกว้างขวางตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการช่วยเหลือสนับสนุน	แบบครบวงจรทั้งด้านงบประมาณการลงทุน อุปกรณ์ เทคนิคการถ่ายทำ และการสนับสนุน	

	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน	ประเทศเกาหลี	ประเทศไทย
	ประเมินความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ตั้งเป็นคณะกรรมการที่สอดคล้องกับ ลักษณะโครงการของศูนย์ เช่น การสนับสนุนซ่อมแซม หอภาพ-ยนตร์ การช่วยเหลือลงทุนล่วงหน้าอุดหนุนงบประมาณ เพื่อการพัฒนา การส่งเสริมการผลิต ภาพยนตร์ ร่วมกับต่างประเทศ การเผยแพร่ ภาพยนตร์ การคัดเลือกภาพยนตร์เพื่อแสดงงานมหกรรม การสนับสนุนงบประมาณ	ภาพยนตร์ มี เงินสะสมกองทุนอยู่ในความดูแลของสำนักงานช่วยเหลือ สนับสนุน ภาพยนตร์ในลักษณะจ่ายตัว คินตามกฎเกณฑ์การผลิตและสนับสนุนโครงการที่รัฐ กำหนดไว้ เช่น ภาพยนตร์ทางวัฒนธรรม ภาพยนตร์ผลิตใหม่ที่มีความคิดริเริ่มแนวใหม่	สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญการภาพยนตร์และมีพระราชบัญญัติ การลงทะเบียน เป็นการกำหนดโควต้าด้วย	
ระบบโควต้า	ภาพยนตร์ต่างประเทศนำเข้าประเทศฝรั่งเศสเป็นไปตามข้อตกลงร่วมประชาคมยุโรป เป็นระบบโควต้า คือสามารถนำเข้าได้ในอัตรา	ไม่มีระบบโควต้าแต่ประเทศกลุ่ม มยุ โรปได้ ร่วมมี กับประเทศเยอรมันร่วมกันผลิต โดยมีกองทุนพัฒนาของยุโรป โฟ้นทะเลดำเนินการช่วย	ตาม พ.ร.บ.ภาพยนตร์ฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๐ อนุญาตให้ชาวต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมในเกาหลี สา-	เป็นระบบนำเข้าเสรี ไม่มีระบบโควต้าทำให้สูญเสียเงินตราให้กับต่างประเทศในปีหนึ่งๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะภาพยนตร์จากจีน

	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน	ประเทศเกาหลี	ประเทศไทย
	<p>๖๐ : ๕๐ และยังมีกองทุนผลิตภาพยนตร์ร่วมกับต่างประเทศด้วยศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติของฝรั่งเศส ได้รับงบประมาณกระทรวงวัฒนธรรมฝรั่งเศสโดยตรงปีละ 1,000 ล้านฟรังก์ เพื่อจัดสรรงบประมาณเฉพาะเรื่อง เช่น จัดสรรเงินอุดหนุนล่วงหน้าให้แก่ผู้ผลิตการจัดจำหน่าย อุดหนุนโรงภาพยนตร์ ส่งเสริมการสร้างภาพยนตร์ ร่วมกับนานาชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังมีคณะกรรมการพิจารณาส่งเสริมเงินทุนมีหน้าที่พิจารณาสนับสนุนช่วยเหลืองบประมาณการลงทุนแบบหมุนเวียน</p>	<p>เทลี อสนัน บสนุน การจัดทำจำหน่ายภาพยนตร์ซึ่งผลิตในทวีปยุโรป ด้วยเหมือนด้ายกองทุน EURIMAG ของประเทศฝรั่งเศส</p>	<p>มารดจัดจำหน่ายภาพยนตร์ต่างประเทศในเกาหลีได้แต่เป็นไปในลักษณะโควต้าเป็นการสนับสนุนผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่ายทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น</p>	<p>และอเมริกา</p>

	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน	ประเทศเกาหลี	ประเทศไทย
การช่วยเหลือสนับสนุน กิจการภาพยนตร์	รัฐมีนโยบายชัดเจนจัดให้มี ศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติดำ เนินการภายใต้การควบคุม ดูแลของกระทรวงวัฒนธรรม มีบทบาทในด้านให้ความ ช่วยเหลือสนับสนุนกิจการ ภาพยนตร์ทุกด้าน	รัฐกำหนดนโยบายชัดเจน และจัดสรรงบประมาณช่วย เหลือสนับสนุนอย่างเต็มที่รวม ทั้งการผลิตภาพยนตร์ร่วมกับ กิจการโทรทัศน์ด้วย ทั้งนี้การ พัฒนาภาพยนตร์สอดคล้อง กับการปรับปรุงกฎหมายออก มารองรับสนับสนุนและบังคับ ใช้โดยเฉพาะนโยบาย โอเบอร์ ฮอซัน (Oberhausen Mani- festo) และพระราชบัญญัติว่า ด้วยการช่วยเหลือสนับสนุน ภาพยนตร์ ทำให้กิจการภาพ ยนตร์เยอรมันได้รับการสนับ สุนทั้งรัฐบาลกลาง และรัฐ ต่าง ๆ ในท้องถิ่น เช่น กอง ทุนสนับสนุนภาพยนตร์ของรัฐ Bavaria และ รัฐNorth Rhine-Westphalia เป็นต้น	รัฐบาลเกาหลีได้พยายามส่งเสริม สนับสนุนอุตสาหกรรม ภาพยนตร์อย่างจริงจัง มีการ ประกาศโครงการผลิตภาพ ยนตร์และจัดตั้งรัฐวิสาหกิจส่งเสริม ภาพยนตร์เกาหลีเพื่อ สนับสนุนอุตสาหกรรมภาพ ยนตร์อย่างครบวงจร รวมทั้ง การส่งเสริมให้เข้าร่วมมห กรรมภาพยนตร์นานาชาติ ทำให้เกาหลีผลิตภาพยนตร์ ได้ระดับสากล และได้รับ รางวัลมากมาย	รัฐบาลยังไม่มี นโยบายที่ ชัดเจนแน่นอนถึงแม้จะมี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ไทย แต่ใน ทางปฏิบัติรัฐบาลยังไม่ได้จัด ให้มีการช่วยเหลือสนับสนุน กิจการภาพยนตร์ไทยอย่าง จริงจัง ขณะนี้อยู่ระหว่างการนำ เสนอไปยังกองทุนวิจัยเพื่อ ศึกษาปัญหาอุตสาหกรรม ภาพยนตร์

สรุปข้อเปรียบเทียบ การดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน เกาหลี และไทย ต่างให้ความสำคัญกับภาพยนตร์โดยการส่งเสริมสนับสนุนจัดตั้งองค์กรใดองค์กรหนึ่ง หรือหลายองค์กรขึ้นมา มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานอุตสาหกรรมภาพยนตร์ซึ่งมีความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประเทศฝรั่งเศสมีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมภาพยนตร์มาก รัฐบาลจัดให้มีศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ เรียกว่า Center National de la Cinematographie หรือ (CNC) เป็นองค์กรหลัก ดำเนินการภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของกระทรวงวัฒนธรรม การดำเนินงานของศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติมีคณะกรรมการชุดต่างๆ พิจารณาให้คำแนะนำมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงินแก่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ถึงปีละ 1,000 ล้านฟรังก์ สำหรับการผลิต การจำหน่าย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนด้านอื่นๆ นั่นคือรัฐบาลเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือทั้งด้านการผลิตเริ่มตั้งแต่ก่อนลงมือทำการถ่ายทำ การจัดจำหน่าย ภาพยนตร์ทั้งในและต่างประเทศ จัดสรรเงินอุดหนุนโรงภาพยนตร์ชนบท สนับสนุนศิลปะและเทคนิคการถ่ายทำ ตลอดจนการสนับสนุนการจัดมหกรรมภาพยนตร์และการส่งเสริมภาพยนตร์เพื่อการศึกษาด้วย

สำหรับประเทศเยอรมันเป็นอีกประเทศหนึ่งที่รัฐบาลให้การสนับสนุนช่วยเหลือ อุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างจริงจัง นอกจากรัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบายโอเบอร์ฮอซัน (Oberhausen Manifesto) ขึ้นมากำหนดเงื่อนไขส่งเสริมการผลิตภาพยนตร์เยอรมัน มีการสนับสนุนกิจการภาพยนตร์โดยเฉพาะแล้ว รัฐบาลยังออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนภาพยนตร์ (Filmförderungsgesetz) เป็นเครื่องมือของรัฐในการประเมินเพื่อให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และจัดให้มีเงินสะสมกองทุนภาพยนตร์ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือการผลิต การจัดจำหน่าย การประกวดภาพยนตร์นานาชาติ การให้ความร่วมมือกับประเทศด้อยพัฒนาด้วย

ส่วนประเทศเกาหลี รัฐบาลได้ออกกฎหมายยกเว้นภาษีให้แก่ผู้ผลิตภาพยนตร์ในประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างจริงจังเช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมันทำให้เกาหลีสามารถผลิตภาพยนตร์ได้ระดับมาตรฐานสากลมานานแล้ว รัฐบาลเกาหลีส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยสนับสนุนให้มีการจัดมหกรรมภาพยนตร์เกาหลีเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนอุตสาหกรรมอย่างครบวงจร และที่สำคัญมากประการหนึ่งคือรัฐบาลเกาหลีได้ออก พ.ร.บ. ภาพยนตร์ใหม่ พ.ศ.2530 ที่จำกัดภาพยนตร์นำเข้าจากต่างประเทศในลักษณะโควต้า ทำให้สามารถจัดจำหน่ายภาพยนตร์ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รัฐบาลเกาหลีมองว่าการส่งภาพยนตร์เข้าตามโควต้า แม้ว่าอาจจะเป็นผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์เกาหลี แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์เกาหลีพัฒนาและยกระดับคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ถึงแม้ว่ารัฐบาลให้ความสนใจอกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2533 ทำให้เกิดองค์กรสำคัญคือ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมไทย และฝ่ายการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในกองผลิตโสตทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยได้ตามสมควร เพราะมีปัญหาที่องค์กรสำคัญคือคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ไม่ได้เป็นองค์กรเอกเทศ ไม่มีสำนักงานกลางไม่สามารถจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้ และขาดบุคลากรที่รองรับภารกิจต่างๆ ของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ดังนั้นองค์กรดังกล่าวจึงเป็นเพียงความคิดด้านนโยบายเท่านั้น

การวิเคราะห์กลยุทธ์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในรูป SWOT

การวิเคราะห์หากกลยุทธ์ในรูป SWOT คือการแสวงหากกลยุทธ์ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมไทย โดยพิจารณาประเมินจุดแข็งหรือจุดเด่นขององค์กร (Strengths หรือ S) อันเป็นข้อได้เปรียบให้บรรลุวัตถุประสงค์ จุดอ่อนหรือจุดด้อยขององค์กร (Weakness หรือ W) คืออุปสรรคที่ตรงข้ามกับจุดแข็ง โอกาส (Opportunities หรือ O) คือสถานการณ์ความเป็นไปได้ภายนอกที่ให้โอกาสต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ และภัยคุกคาม (Threats หรือ T) คือสถานการณ์ภายนอกที่มีผลกระทบต่อบรรลุวัตถุประสงค์ทำให้เกิดความล้มเหลวได้

SWOT เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินหากกลยุทธ์ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ซึ่งอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยประกอบด้วยปัจจัยหลัก 4 ส่วน ดังนี้

1. การผลิต (Production)
2. การจัดจำหน่าย (Distribution)
3. การจัดมหกรรมเผยแพร่ (Exhibition)
4. การบริโภค (Consumption)

ซึ่งสามารถวิเคราะห์ทางด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ดังตาราง

External	O (Opportunities)	T (Threats)
Internal	S (Strengths)	W (Weakness)
	กลยุทธ์เชิงแสวงหากำไร	กลยุทธ์เชิงรุก
	กลยุทธ์เชิงปกป้องตัวเอง	กลยุทธ์เชิงแก้ไข

ตารางที่ 8 แสดงกลยุทธ์ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในรูปของ SWOT

จากตาราง พบว่ามีกลยุทธ์ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย 4 แบบ คือ

1. กลยุทธ์เชิงแสวงหากำไร
2. กลยุทธ์เชิงปกป้องตัวเอง
3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข
4. กลยุทธ์เชิงรุก

1. กลยุทธ์เชิงแสวงหากำไรเป็นกลยุทธ์ที่น่าจุดเด่น หรือจุดแข็งของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ เพื่อหาโอกาสในการอยู่รอดของการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย สามารถวิเคราะห์จากปัจจัยหลักทั้ง 4 ประการ ดังนี้

1.1 ด้านการผลิต กลยุทธ์เชิงแสวงหากำไรเป็นกลยุทธ์ที่เป็นจุดแข็งของผู้ผลิตภาพยนตร์ไทย ด้วยเหตุว่าในอุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์ไทยนั้น ผู้ประกอบการต้องสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง โดยไม่มีการสนับสนุนจากทางรัฐบาลอย่างเป็นทางการ ในทางกลับกันต้องคอยเสียภาษีให้กับรัฐบาล และยังคงต้องถูกควบคุมจากรัฐในการนำเสนอ อีกทั้งปัจจัยการแข่งขันในด้านการผลิตภาพยนตร์ภายในประเทศยังตัวกำหนดให้ผู้ผลิตต้องมีการวางแผนที่ดีในการนำออกมาฉาย นอกนั้นการแข่งขันกับภาพยนตร์ต่างประเทศ ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ควรคำนึงถึงด้วย กลยุทธ์เชิงแสวงหากำไรของผู้ผลิตนอกจากจะเป็นการคำนึงถึงปัจจัยที่เป็นคู่แข่งที่สำคัญแล้ว การหาผู้สนับสนุนการผลิต (Sponsor) นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการลดต้นทุนการผลิต

ที่มีราคาสูงอีกด้วย จะพบว่าในการผลิตภาพยนตร์ไทยในช่วงที่ผ่านมา นั้น ผู้ผลิตมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาผู้สนับสนุนการผลิตหรือหาโฆษณา เพื่อช่วยในการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์ และด้วยเหตุกลยุทธ์เชิงแสงหากำไรของผู้ผลิตภาพยนตร์ เป็นจุดแข็งที่ทำให้ผู้ผลิตภาพยนตร์สามารถอยู่รอดได้ในการแข่งขันกันในอุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์ไทย

1.2 การจัดจำหน่าย กลยุทธ์เชิงแสงหากำไรเป็นจุดแข็งของผู้จัดจำหน่าย อันได้แก่ เจ้าของโรงภาพยนตร์ที่จัดฉายภาพยนตร์ ในภาวะเศรษฐกิจที่ต้องมีการแข่งขันกันกับจำนวนโรงภาพยนตร์ที่เพิ่มมากขึ้น และการหลั่งไหลเข้ามาของภาพยนตร์ต่างประเทศทำให้เจ้าของโรงภาพยนตร์ในแต่ละเครือจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์เชิงแสงหากำไร ไม่ว่าจะเป็นการแยกย่อยเป็นโรงภาพยนตร์มินิเธียเตอร์หลายโรง การหาโฆษณา การจัดฉายหนังที่มีชื่อเสียงมาจากต่างประเทศ การจัดการส่งเสริมการขายบัตรในหลายรูปแบบ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนแต่เป็นกลยุทธ์เชิงแสงหากำไรที่เจ้าของกิจการนำมาใช้ เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจการจัดจำหน่ายของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

1.3 การเผยแพร่ กลยุทธ์เชิงแสงหากำไรเป็นจุดแข็งของการเผยแพร่ เนื่องด้วยการเผยแพร่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยให้เป็นที่รู้จักทั้งภายในและภายนอกประเทศนั้น ต้องเป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ เอกชนและผู้ประกอบการในการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ประกอบการและบุคคลในวงการ กลยุทธ์เชิงแสงหากำไรที่กล่าวถึงนี้ ได้แก่ การจัดการประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ รวมถึงการมอบรางวัลให้กับนักแสดง เป็นต้น

1.4 การบริโภค กลยุทธ์เชิงแสงหากำไรเป็นจุดแข็งของผู้บริโภคด้วย อันเนื่องมาจากผู้บริโภคเองมีสิทธิ์เลือกชมภาพยนตร์ที่ตนเองสนใจ นั่นคือผู้บริโภคเองมีการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์ได้จากโปรแกรมที่มีอยู่ โดยเป็นความพึงพอใจส่วนตัวของผู้บริโภคเอง

2. กลยุทธ์เชิงปกป้องตัวเอง เป็นกลยุทธ์ในการแก้ไขจุดอ่อนของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เพื่อหาโอกาสในการปรับตัวเพื่อผลสำเร็จของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย สามารถวิเคราะห์เป็นกลยุทธ์จากปัจจัย 2 ประการ ได้ดังนี้

2.1 การผลิต กลยุทธ์เชิงปกป้องตัวเองเป็นการแก้ไขจุดอ่อนของการผลิตในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เนื่องมาจากการผลิตภาพยนตร์ไทยในแต่ละเรื่องมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนสูง ผู้ผลิตมีความกังวลในเรื่องต้นทุนการผลิตและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น จนทำให้ผู้ผลิตเกิดความลังเลใจในการตัดสินใจผลิตภาพยนตร์ได้ กลยุทธ์เชิงปกป้องตัวเองจึงต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุน การวางแผนหมายถึง การวางแผนในการลงทุน ได้แก่ การคำนึงถึง

แหล่งเงินทุน อัตราดอกเบี้ย และผลประกอบการที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น การวางแผนในการผลิต ได้แก่ การพิจารณานักแสดงที่เป็นที่นิยมของตลาด การเขียนบท การกำกับ และเทคนิคแสง สี เสียง ที่จะนำเข้ามาใช้ เป็นต้น การวางแผนในการจัดจำหน่าย ได้แก่ การคำนึงถึงภาพยนตร์ที่จะออกฉายพร้อมกันทั้งในและต่างประเทศ การจัดการส่งเสริมการขาย การทำภาพยนตร์ตัวอย่าง และการจัดการประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์ที่จะออกฉาย เป็นต้น

2.2 การจัดจำหน่าย กลยุทธ์เชิงปกป้องตัวเองเป็นการแก้ไขจุดอ่อนของการจัดจำหน่ายในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ เนื่องจากโรงภาพยนตร์ที่จัดฉายภาพยนตร์เป็นสถานประกอบการที่ไม่สามารถเป็นเฉพาะโรงภาพยนตร์เท่านั้นเพราะต้องเสี่ยงต่อการขาดทุน แต่ควรเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์การค้า สถานที่ในการจัดสร้างโรงภาพยนตร์จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จำเป็น ต้องมีที่จอดรถเพียงพอ ใกล้กับร้านอาหาร มีสวนสนุก หรือมีที่จับจ่ายซื้อของในขณะที่รอชมภาพยนตร์ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกลยุทธ์เชิงปกป้องตัวเองที่จะช่วยให้ การจัดจำหน่ายภาพยนตร์สามารถอยู่รอดได้

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข เป็นกลยุทธ์ที่น่าจุดอ่อนที่เสียเปรียบต่อกัยคุกคามมาปรับปรุงทำให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมไทย โดยพิจารณาจากปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

3.1 การผลิต กลยุทธ์เชิงแก้ไขเป็นกลยุทธ์ที่น่าจุดอ่อนที่เสียเปรียบต่อกัยคุกคามมาปรับปรุงทำให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ในด้านการผลิตคือ ผู้ผลิตเองต้องคอยดูแลแก้ไขข้อบกพร่องอันเกิดจากขบวนการผลิต อาทิบทภาพยนตร์ นักแสดง สถานที่ การกำกับและการแสดงที่ไม่ตรงต่อความสนใจของผู้บริโภค เป็นเหตุให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบ หรือเนื้อหาและบทภาพยนตร์ที่มีความหมายเป็นไปในทางที่ดูหมิ่น มีความรุนแรงหรือลามกอนาจารเกินไป เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไขนี้จะช่วยให้ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมภาพยนตร์สามารถนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อทำให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมไทยในที่สุด

3.2 การจัดจำหน่าย กลยุทธ์เชิงแก้ไขเป็นกลยุทธ์ที่การจัดจำหน่ายสามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดจำหน่ายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ การปรับปรุงคุณภาพของโรงฉายภาพยนตร์ ในเรื่องของความสะอาด กลิ่น คุณภาพของเสียง การบริการของพนักงาน และความสะอาดสบายของเก้าอี้ เป็นต้น รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพของเครื่องฉายภาพยนตร์ด้วย

3.3 การเผยแพร่ กลยุทธ์เชิงแก้ไขเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยให้การเผยแพร่เป็นที่สนใจของผู้ชมมากขึ้น กลยุทธ์ดังกล่าวได้แก่ การแก้ไขปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่น่าเสนอให้เป็นที่สนใจของผู้ชมอยู่เสมอ โดยไม่พยายามยึดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่ควรที่จะแสวงหาหรือคอยติดตามดู

จากรูปแบบที่แต่ละประเทศนำเสนอในการจัดมหกรรมภาพยนตร์ก็ดี การมอบรางวัลภาพยนตร์ และนักแสดงดีเด่น เป็นต้น

3.4 การบริโภค กลยุทธ์เชิงแก้ไขเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยทำให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงแก้ไขในการผลิตและการจัดจำหน่ายของอุตสาหกรรมภาพยนตร์มากขึ้น

4. กลยุทธ์เชิงรุก เป็นกลยุทธ์ที่เป็นจุดเด่นของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่สู้กับภัยคุกคาม โดยพิจารณาจากปัจจัย 3 ประการ ดังนี้

4.1 การผลิต กลยุทธ์เชิงรุกเป็นจุดเด่นที่สู้กับภัยคุกคามที่ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถหยุดอยู่กับที่ได้ ต้องพยายามพัฒนาการประกอบการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในทุกด้าน เพื่อการแข่งขันกันในธุรกิจประเภทนี้ ทั้งทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัย และการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

4.2 การจัดจำหน่าย กลยุทธ์เชิงรุกเป็นจุดเด่นที่สู้กับภัยคุกคามที่ทำให้ผู้ผลิต และ การจัดจำหน่ายต้องมีการตื่นตัวอยู่เสมอทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ ต้องมีการประเมินถึงคุณภาพของภาพยนตร์ที่จะจัดออกฉายพร้อมกับภาพยนตร์ที่มาจากต่างประเทศ อีกทั้งจะต้องมีการวางแผนที่จะเป็นผู้นำในการผลิตและส่งออกด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในภูมิภาคนี้อีกด้วย

4.3 การเผยแพร่ กลยุทธ์เชิงรุกจะช่วยให้อุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์ไทยสามารถก้าวไปบนเวทีนานาชาติได้ ด้วยความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่จะช่วยกันผลักดันส่งเสริมทั้งในด้านเทคโนโลยี และบุคลากรไปพร้อมกัน

การแทรกแซงของรัฐ เพื่อสนับสนุนกลยุทธ์การส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

จากการวิเคราะห์ในที่มีผู้วิจัยเห็นว่า กลยุทธ์แสวงหากำไรเป็นจุดแข็งที่รัฐสามารถเข้ามาแทรกแซงในส่วนนี้ได้ เพราะในส่วนนี้มีกลุ่มชมภาพยนตร์ไทยส่วนหนึ่งให้การสนับสนุนภาพยนตร์ไทยอยู่แล้ว ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ผลิตและผู้ชมภาพยนตร์ต่างอยู่ในระบบสังคม ความคิด ภาษา และรสนิยมเดียวกัน ผู้ชมสามารถเข้าใจเนื้อหาเรื่องราววัฒนธรรมไทยได้มากกว่าภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยเฉพาะสังคมไทยในต่างจังหวัด ภาพยนตร์ไทยสามารถยึดครองตลาดไว้ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น รัฐสามารถเข้าแทรกแซงช่วยให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการภาพยนตร์ไทยสามารถหากำไรแล้วนำผลกำไรไปสร้างภาพยนตร์ไทยเรื่องอื่นต่อไป เช่น รัฐสามารถสนับสนุนให้ผู้ชมหันมา

ให้ความสนใจภาพยนตร์ไทยมากขึ้น โดยการจ่ายเงินค่าตัวส่วนหนึ่งคืนให้กับผู้ชม สมมุติว่าราคา ค่าตัวเข้าชมภาพยนตร์ราคา 70 บาท เมื่อผู้ชมได้ชมภาพยนตร์ไทยเรื่องใดแล้ว สามารถนำตัวนั้น มาขอเงินคืนจำนวนหนึ่งตามที่รัฐกำหนด เช่น รัฐกำหนดให้จ่ายคืน 60 % ผู้ชมก็จะได้รับเงินคืน 42 บาท ในขณะที่เดียวกันถ้าหากเสียค่าชมภาพยนตร์ต่างประเทศ 70 บาท ผู้ชมจะไม่ได้รับเงินคืน แต่อย่างไร เงินสำหรับจ่ายคืนค่าตัวดังกล่าวนี้ รัฐจะเป็นผู้จ่ายให้กับโรงอีกที่หนึ่งหรืออาจจะตั้งเป็น ช่องพิเศษสำหรับให้เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่จ่ายเงินคืนก็ได้ การเข้าแทรกแซงของรัฐในลักษณะนี้จะ เป็นแรงจูงใจให้ผู้ชมหันมาอุดหนุนภาพยนตร์ไทย เพราะเห็นว่าถูกต้องและเมื่อฝ่ายผลิตและผู้ ประกอบการอื่นได้กำไรจากการสร้างภาพยนตร์เรื่องนั้นแล้ว ก็จะทำให้สามารถมีกำลังเป็นทุน สำหรับสร้างภาพยนตร์ไทยที่มีคุณภาพอีก เพื่อเรียกร้องความสนใจให้ผู้ชมต่อไป

นอกจากนี้รัฐอาจจะส่งเสริมให้มีการประกวดภาพยนตร์ การจัดนิทรรศการ และการฉาย ภาพยนตร์ไทยเป็นการให้ความรู้และความสนใจแก่ประชาชน หรือรัฐอาจจะใช้วิธีการลดภาษี ภาพยนตร์ให้กับทางโรงภาพยนตร์ เช่น ตัวชมภาพยนตร์ไม่ต้องเสียภาษี หรือการฉายภาพยนตร์ ไทยแต่ละรอบรัฐไม่เก็บภาษีตัว 100 โบแรก เป็นต้น

การวิเคราะห์องค์กรของรัฐ ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในรูปแบบ ของการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี การวิเคราะห์ SWOT หา ข้อเด่น ข้อด้อย โอกาสและภัยคุกคาม ตลอดจนการวิเคราะห์กลยุทธ์เพื่อประเมินหาแนวทาง สนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยนี้ จะนำไปสู่บทสรุปและข้อเสนอแนะบทที่ 5 ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย